

Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Dnr M2017/00779/Ke

Malmö den 26 juni 2017

REMISSVAR: Remiss av utredningen om Styrmedel för att förebygga uppkomst av avfall i syfte att främja en cirkulär ekonomi, dir. 2016:3

Avfall Sverige är branschorganisationen inom avfallshantering och återvinning. Det är Avfall Sveriges medlemmar som ser till att avfall tas om hand och återvinns i landets alla kommuner. Vi gör det på samhällets uppdrag: miljösäkert, hållbart och långsiktigt. Vår vision är "Det finns inget avfall". Vi verkar för att förebygga att avfall uppstår, att mer återanvänds och att det avfall som uppstår återvinns och tas om hand på bästa sätt. Kommunerna och deras bolag är ambassadör, katalysator och garant för denna omställning.

Avfall Sverige bildades redan 1947 och har omkring 400 medlemmar. Avfall Sveriges medlemmar är kommuner, kommunalförbund, kommunala bolag och kommunala regionbolag inom avfall och återvinning. Deras kunder utgör Sveriges invånare och en stor del av näringslivet. Genom medlemmarna representerar Avfall Sverige Sveriges befolkning. I Avfall Sverige ingår, som associerade medlemmar, ett hundratal tillverkare, konsulter och privata utförare aktiva inom avfallshantering.

1. Förslagets koppling till Avfall Sveriges generella ståndpunkter

Avfall Sveriges årsmöte har fastställt ett antal ståndpunkter som är vägledande för den kommunala avfallshanteringen. Avfall Sverige stödjer avfallshierarkin som princip för avfallshanteringen. Avfall Sverige anser att avfallshanteringen är en väsentlig del av samhällets infrastruktur och att avfallshanteringen ska ge en god och behovsanpassad service för medborgare och verksamheter. Detta innebär att kommunerna verkar för att förebygga avfall och främja återanvändning samt återvinner och bortskaffar avfall på bästa sätt.

Avfall Sverige konstaterar att utredningens förslag ligger i linje med Avfall Sveriges ståndpunkter.

2. Sammanfattning

- Avfall Sverige har under lång tid argumenterat för utvidgad behörighet för kommunen att förbereda avfall för återanvändning. Avfall Sverige påtalade redan år 2010 i en skrivelse till regeringen behovet av att förtydliga kommunens kompetens när det gäller förebyggande och återanvändning¹. Avfall Sverige *välkomnar* därför att den föreliggande utredningen lämnar förslag med denna innebörd.
- Avfall Sverige *välkomnar* den föreslagna bestämmelsen med innebörden att kommunen ska vidta åtgärder för att underlätta insamling och sortering av återanvändningsbara produkter i syfte att minska hushållens mängd avfall. Avfall Sverige *anser dock* att bestämmelsen bör utvidgas till att innefatta även insamling och sortering av återanvändningsbara produkter från andra avfallsinnehavare av hushållsavfall än hushåll.
- Avfall Sverige *välkomnar* den bestämmelse som utredningen föreslår med bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om skyldighet för kommunerna att lämna information om avfallsförebyggande åtgärder, om hantering av avfall och om innehållet i avfallsplanerna.
- Avfall Sverige *välkomnar* utredningens förslag med bemyndigande för kommunen att meddela föreskrifter om att avgift ska betalas för ”sådana åtgärder som kommunen vidtar för att underlätta insamling och sortering av återanvändbara produkter, i syfte att minska hushållens mängd avfall”. Avfall Sverige *anser dock* att bestämmelsen bör utvidgas till att innefatta även avgiftsfinansiering av insamling och sortering av återanvändningsbara produkter från andra avfallsinnehavare av hushållsavfall än hushåll.
- Avfall Sverige *delar utredningens uppfattning* att separat insamling och hantering av återanvändningsbara produkter inom ramen för exempelvis en återvinningscentral i regel inte bör utgöra förberedelse för återanvändning eftersom det generellt inte föreligger något kvittblivningsintresse för det som sorteras ut för återanvändning.
- Avfall Sverige *välkomnar* utredningens preliminära bedömning att det står klart att kommunens renhållningsskyldighet redan idag omfattar förberedelse för återanvändning och att renhållningsavgiften får användas för att finansiera detta återvinningsförfarande. Vidare *välkomnar* Avfall Sverige utredningens tydliga uttalande att förberedelse för återanvändning av hushållsavfall är en form av kommunal avfallshantering som omfattas av kommunens ensamrätt.
- Avfall Sverige *välkomnar* utredningens förslag avseende kommuner och myndigheters skyldighet att planera och följa upp avfallsförebyggande åtgärder och konstaterar

---

¹ ”Hemställan: Kommunernas finansiering av återanvändning i miljöbalken”, Malmö den 16 september 2010.

samtidigt att det som utredningen föreslår avseende tydliggjorda krav på kommunen avseende förebyggande redan till viss del är tillgodosett genom nämnda föreskrifter från Naturvårdsverket.

- Avfall Sverige anser att det *borde övervägas* om det bör tas fram närmare vägledning från Naturvårdsverket angående hur tillståndspliktiga verksamheter (A – och B-verksamheter) ska redogöra för åtgärder för att förebygga avfall i enlighet med vad som krävs i ansökningsmål enligt 22 kap. 1 § miljöbalken. Motsvarande vägledning bör tas fram för anmälningsspliktiga verksamheter (C-verksamheter).
- Utöver A-, B- och C-verksamheter behöver krav också uppställas på övriga avfallsinnehavares (jfr 15 kap. 11 § miljöbalken) och producenters (jfr 15 kap. 12 § miljöbalken) åtgärder när det gäller förebyggande och återanvändning.
- Avfall Sverige *välkomnar* utredningens förslag om att ge Upphandlingsmyndigheten ett uppdrag att främja cirkulär upphandling.
- Avfall Sverige *välkomnar* att utredningen gör bedömningen att det finns situationer när kommunen får skänka använda produkter till exempelvis en aktör för begagnade varor utan att det ska betraktas som otillåtet gynnande av enskild eller strida mot principen om god ekonomisk förvaltning.
- Avfall Sverige *välkomnar* utredningens förslag om inrättande av en tidsbegränsad delegation för cirkulär ekonomi under Näringsdepartementet för att initiera och driva nationell samverkan kring cirkulär ekonomi.
- Avfall Sverige *välkomnar ett sådant tidsbegränsat förebyggandestöd till kommuner som utredningen föreslår* och uppmanar regeringen att gå vidare med införandet av stödet.

3. Generella kommentarer

Avfall Sverige lämnar i första hand kommentarer till de delar av utredningens förslag som har bäring på den kommunala renhållningsskyldigheten.

På EU-nivån pågår ett intensivt arbete för att ställa om Europa till en mer cirkulär ekonomi, som bygger på att återanvända, laga och att betrakta avfall som en resurs. En cirkulär ekonomi strävar efter produkter som är allt mer hållbara, allt mer återvinningsbara och där icke förnybara material över tid ersätts med förnybara.

Kommunen är en viktig aktör när det gäller förebyggande och återanvändning i relation till hushållen eftersom kommunen är den aktör som medborgarna möter när det gäller hanteringen av avfall under kommunens ansvar. Inte minst vid de ca 600 återvinningscentraler som finns i landets kommuner.

Utredningen refererar i olika sammanhang till "landets 290 kommuner och avfallsbolagen". Avfall Sverige vill påpeka att detta är en irrelevant gränsdragning. Kommunen avgör med stöd av miljöbalken hur kommunens ansvar för att hantera hushållsavfall ska verkställas; I egen regi i form av kommunal förvaltning eller kommunalförbund, i hel- eller delägt kommunalt bolag eller genom privata utförare efter upphandling. Det finns därför inte något syfte med att göra någon åtskillnad mellan kommuner och kommunala bolag när det gäller hanteringen av hushållsavfall.

3.1 Bakgrundsstatistik avseende återbruk vid kommunala återvinningscentraler

I Avfall Sveriges statistiksystem för avfallshantering Avfall Web har nedanstående uppgifter kunnat hämtas avseende återbruk². Uppgifterna refereras också i utredningen.

I Avfall Web görs åtskillnad mellan kategorierna "ÅVC, stationära", varav "ÅVC med mottagning för återanvändning", därav "ÅVC med kretsloppspark".

- Med stationär ÅVC (583 stycken) avses ÅVC som hanterar hushållens grovavfall.
- Med ÅVC med mottagande för återanvändning (270 stycken) avses:

ÅVC som kan ta emot produkter, möbler eller annat jämförbart material för återanvändning eller avfall för förberedelse för återanvändning. *OBS!* Ej enbart kläder och annan textil.³

- Med ÅVC med kretsloppspark (23 stycken) avses:

Med kretsloppspark avses en anläggning där återanvändning, återvinning och avfallssortering samlas. Besökarna uppmuntras på anläggningen att skänka saker till återanvändning genom personlig mottagning. Anläggningarna samarbetar med en/flera organisationer som bedriver sortering, försäljning av produkter för återanvändning och oftast reparation (förberedelse för återanvändning) på samma område. Anläggningar fungerar därutöver som en Återvinningscentral.

3.2 Avfall Sverige-projekt om förebyggande och återanvändning

Avfall Sverige har precis beslutat om ett utvecklingsprojekt "Potential för ökad återanvändning: Fallstudie ÅVC". Syftet med projektet är att undersöka potentialen för ökad återanvändning av det avfall som lämnas in på återvinningscentraler. Målet med projektet är att mäta potentialen för återanvändning av det avfall som lämnas in på återvinningscentraler.

Avfall Sverige har sedan några år en särskild rådgivare anställd för förebyggande och återanvändning med särskilt ansvar för att driva Avfall Sveriges arbete när det gäller förebyggande och återanvändning kopplat till kommunens avfallsansvar samt vägleda kommunerna i deras arbete med

---

² <www.avfallweb.se>, Besökt 16-10-14.

³ Detta innebär att bland de 583 stycken som anges i punkten ovan erbjuds i allmänhet insamling av kläder och annan textil för återanvändning; Antalet kan ha ökat under år 2016 eftersom nämnda uppgifter baseras på statistik för år 2015.

dessa frågor.

4. Specifika kommentarer

Avsnitt 1.1 Författningsförslag s. 41:

Föreslagen 15 kap. 20 a § miljöbalken

Utredningen föreslår en ny bestämmelse med innebörden att kommunen ska vidta åtgärder för att underlätta insamling och sortering av återanvändningsbara produkter i syfte att minska hushållens mängd avfall med följande lydelse: *"Kommunen ska vidta åtgärder för att underlätta insamling och sortering av återanvändningsbara produkter, i syfte att minska hushållens mängd avfall"*.

Avfall Sverige välkomnar den föreslagna bestämmelsen. Avfall Sverige anser dock att bestämmelsen bör utvidgas till att, förutom hushåll, innefatta alla verksamheter som genererar hushållsavfall. Avfall Sverige föreslår att bestämmelsen får följande utformning: *"Kommunen ska vidta åtgärder för att underlätta insamling och sortering av återanvändningsbara produkter, i syfte att minska hushållens och andra avfallsinnehavares mängd avfall"*.

Bestämmelsen är ett viktigt led i att göra kommunens "verktygslåda" komplett när det gäller för kommunen att kunna verkställa alla delar av EU:s avfallshierarki. Eftersom den kommunala renhållningsskyldigheten enligt gällande lagstiftning endast ger kommunen behörighet att hantera avfall är den föreslagna bestämmelsen en nödvändig utvidgning för att kommunen ska ges en tydlig behörighet att vid bland annat återbruk och kretsloppsparker kunna samla in produkter för återanvändning. Sådan insamling innebär att kommunen främjar återanvändning i ett senare led och att avfall förebyggs.

Föreslagen 15 kap. 45 § miljöbalken

Utifrån de skyldigheter som i dagsläget är reglerade för kommunen inom ramen för den kommunala renhållningsskyldigheten i 15 kap. 20 § miljöbalken informerar kommunen förstås fastighetsägarna i kommunen om den avfallshantering som bedrivs och till exempel hur hushållsavfall ska sorteras.

Men när det gäller åtgärder inom ramen för avfallsförebyggande, vilka alltså nu enligt 15 kap. 2 § miljöbalken (jfr prop. 2015/16:166 Avfallshierarkin s. 61 f), kan innefatta informationsgivning saknas det fortfarande en reglering i 27 kap. 4 § miljöbalken att sådana åtgärder får avgiftsfinansieras via avfallstaxan. Den enda tydliga skrivning som finns i dagsläget avseende avfallsförebyggande kopplat till den kommunala renhållningsskyldigheten är 15 kap. 41 § tredje meningen miljöbalken (överförd från tidigare 15 kap. 9 § andra stycket miljöbalken), som avser avfallsplanen.

I enlighet med vad Avfall Sverige har påpekat i en skrivelse till utredningen saknas ett mandat för kommunen att använda avfallsavgifter för att informera fastighetsägarna om vikten av att förebygga avfall. Avfall Sveriges avsikt är förstås inte att kommunen ska avgiftsfinansiera de avfallsförebyggande åtgärderna i sig - detta åligger den som förfogar över möjligheten att vidta åtgärder så att avfall inte uppstår, det vill säga invånarna i

kommunen - utan att kommunen ges en tydlig behörighet att använda avfallsavgifter till att finansiera just information och kampanjarbete kring avfallsförebyggande av hushållsavfall.

Utredningen föreslår ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om skyldighet för kommunerna att lämna information om avfallsförebyggande åtgärder, om hantering av avfall och om innehållet i avfallsplanerna.

Avfall Sverige välkomnar detta förslag och ser det som en naturlig följd av utredningens föreslagna utvidgade bemyndiganden när det gäller avfallsförebyggande åtgärder.

Föreslagen 27 kap. 4 § miljöbalken

Utredningen föreslår ett nytt bemyndigande för kommunen att meddela föreskrifter om att avgift ska betalas för *”sådana åtgärder som kommunen vidtar i syfte att informera hushållen om hur de kan vidta avfallsförebyggande åtgärder”*.

Avfall Sverige välkomnar utredningens förslag. Det är viktigt att kommunen ges tydlig behörighet när det gäller informationsinsatser kopplade till avfallsförebyggande. Gällande lagstiftning är inte helt klar när det gäller vilken information som kan finansieras med stöd av avfallsavgifter.

Emellertid anser Avfall Sverige att bemyndigandet bör innefatta information kopplat till alla aktörer som genererar hushållsavfall, det vill säga även verksamheter. Bemyndigandet bör därmed förslagsvis utformas som *”sådana åtgärder som kommunen vidtar i syfte att informera hushållen och andra avfallsinnehavare av hushållsavfall om hur de kan vidta avfallsförebyggande åtgärder”*.

Vidare föreslår utredningen ett nytt bemyndigande för kommunen att meddela föreskrifter om att avgift ska betalas för *”sådana åtgärder som kommunen vidtar för att underlätta insamling och sortering av återanvändbara produkter, i syfte att minska hushållens mängd avfall”*.

Avfall Sverige välkomnar utredningens förslag, men anser precis som avseende informationsgivningen att bestämmelsen bör utvidgas till att innefatta även andra avfallsinnehavare av hushållsavfall än hushållen i enlighet med vad Avfall Sverige föreslår ovan avseende den nämnda föreslagna 15 kap. 20 a § miljöbalken. Detta eftersom även detta avfall innefattas i den kommunala renhållningsskyldigheten enligt 15 kap. 20 § miljöbalken. Rent konkret utgör till exempel möblemanget i ett personalkök med hushållsavfall jämförligt avfall eftersom möblemanget dels i renhållningssammanhang är jämförligt med avfall från hushåll den dag det blir avfall samt att möblemanget som avfall uppstår som en följd av att personalen uppehåller sig i lokalen utan direkt koppling till den verksamhet som bedrivs (jfr 15 kap. 3 § miljöbalken och prop. 2015/16:166 s. 62 som hänvisar till prop. 1997/98:45 del 2 s. 184 f). Det finns samma berättigade miljö- och samhällsintresse att förebygga jämförligt hushållsavfall från verksamheter som beträffande hushållsavfall från hushåll.

Avfall Sverige anser därför att bestämmelsen borde få följande utformning:

Avgift ska betalas för *”sådana åtgärder som kommunen vidtar för att underlätta insamling och sortering av återanvändningsbara produkter, i syfte att minska hushållens och andra*

avfallsinnehavares av hushållsavfall mängd avfall”.

I förslaget till revidering av 27 kap. 4 § miljöbalken har kommunens möjlighet att taxefinansiera insamling av avfall bortfallit. Där anges nu endast ”transportera, återvinna och bortskaffa avfall”.

Själva insamlingen innefattar ju dock centrala moment innan själva transporten. Insamling är ju formellt definierat i 15 kap. 7 § miljöbalken med utgångspunkt i EU-lagstiftningen. Insamling innefattar centrala aspekter såsom dragning av avfallskärl, slangdragning till slambrunnar eller tömning av underjordsbehållare för att bara nämna några få exempel.

Avfall Sverige har varit i kontakt med utredningssekreteraren Fredrik Sandström och han bekräftar att det är en ren lapsus att ”insamling” har bortfallit, det har över huvud taget inte varit någon avsikt att utmönstra denna del från bestämmelsen.

Avfall Sverige vill uppmärksamma regeringen på detta och att säkerställa att ett kommande lagförslag till revidering av 27 kap. 4 §, precis som enligt gällande lagstiftning, innefattar insamling.

Avsnitt 9 Nationell samverkan och delegation för cirkulär ekonomi s. 137:

Utredningen föreslår att regeringen inrättar en tidsbegränsad delegation för cirkulär ekonomi under Näringsdepartementet för att initiera och driva nationell samverkan kring cirkulär ekonomi.

Avfall Sverige välkomnar utredningens förslag om inrättande av en sådan delegation. Avfall Sverige anser dock att delegationen bör ha sin hemvist under Statsrådsberedningen och i andra hand gemensam hemvist under Miljö- och energidepartementet och Näringsdepartementet. Avfall Sverige avstyrker utredningens förslag att Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) får i uppdrag att samla aktörerna inom näringsliv och akademi i den nationella samverkan. Avfall Sverige anser att ett sådant uppdrag vore direkt olämpligt eftersom IVA är en renodlad näringslivsorganisation.

Det har saknats ett forum där kommuner, som tar hand om stora delar av Sveriges konsumentproducerade avfall, kan möta producenterna som är källan till detta avfall (förpackningar, elektriskt och elektroniskt avfall, batterier m m). En delegation för cirkulär ekonomi kan bli det forum där bland annat kommuner och producenter kan försöka hitta gemensamma lösningar för att förebygga avfall och minska avfallsmängderna.

Avsnitt 16 Underlätta för hushållen att förebygga avfall s. 287:

Avfall Sverige delar utredningens uppfattning att separat insamling och hantering av återanvändningsbara produkter inom ramen för exempelvis en återvinningscentral i regel inte bör utgöra förberedelse för återanvändning eftersom det generellt inte föreligger något kvittblivningsintresse för det som sorteras ut för återanvändning. Detta även om produkten eller komponenten behöver repareras innan fortsatt användning eftersom det då inte handlar om reparation av någonting som har blivit avfall.

Utredningen anser att kommunens roll företrädesvis bör vara att se till att återanvändningsbara produkter kan samlas in, sorteras ut och lämnas till privata aktörer, istället för att hamna i avfallscontainrarna och att renhållningsavgiften därför inte bör kunna användas för att finansiera kommunal säljverksamhet. Precis som utredningen konstaterar finns det en reglering i konkurrenslagen avseende offentlig säljverksamhet (3 kap. 27 § konkurrenslagen ([2008:579])). Detta innebär att bland annat kommunal försäljning på marknaden redan är reglerat i annan ordning. Ytterst anger kommunallagen gränserna för den kommunala kompetensen och först när det blir frågan om ett eventuellt agerande i strid med kommunallagen kan det bli fråga om en prövning av eventuell överträdelse av 3 kap. 27 § konkurrenslagen.

Eftersom mycket av den ”rengörings- och reparationsverksamhet” som sker utförs genom arbetsmarknadspolitiska åtgärder och som åtgärder för funktionshindrade anser Avfall Sverige att det är viktigt att det inte endast är privata aktörer som får behörighet att utföra denna verksamhet. Som exempel kan nämnas att i en svensk kommun med knappt 90.000 invånare fanns det inte någon privat aktör som var intresserad av att bedriva reparations- och rengöringsverksamhet när kommunen gjorde en provupphandling.

Rätten att förbereda hushållsavfall för återanvändning s. 290:

Avfall Sverige välkomnar utredningens preliminära bedömning att det står klart att kommunens renhållningsskyldighet redan idag omfattar förberedelse för återanvändning och att renhållningsavgiften får användas för att finansiera detta återvinningsförfarande. Vidare välkomnar Avfall Sverige utredningens tydliga uttalande att förberedelse för återanvändning av hushållsavfall är en form av kommunal avfallshantering som omfattas av kommunens ensamrätt.

Avfall Sverige delar utredningens bedömning att det inte är nödvändigt med någon författningsändring i det avseendet.

Kommunen bör fortsatt få förbereda hushållsavfall för återanvändning s. 299:

Utredningen anger att kommunen företrädesvis bör engagera privata och ideella aktörer att utföra sådan reparation och rengöring som behövs för att förbereda avfall för återanvändning. Vidare anger utredningen att denna typ av verksamhet bör lämpa sig väl för arbetsmarknadspolitiska åtgärder oavsett om det sker i kommunal eller privat regi.

Eftersom förberedelse för återanvändning av hushållsavfall är en återvinningsåtgärd och därmed innefattas i den kommunala renhållningsskyldigheten enligt 15 kap. 20 § miljöbalken noterar Avfall Sverige att kommunen därmed har full behörighet att i egen regi – om kommunen så önskar - bedriva kontroll, rengöring och reparation av hushållsavfall inom ramen för förberedelse för återanvändning. Oberoende av detta instämmer Avfall Sverige i utredningens slutsats att förberedelse för återanvändning lämpar sig väl för arbetsmarknadspolitiska åtgärder, något som också redan är fallet i många kommuner.

Avsnitt 17 Förebygg avfall i statliga och kommunala verksamheter

Avsnitt 17.2.1 Tydliggör kommuner och myndigheters skyldighet att planera och följa upp avfallsförebyggande åtgärder s. 315:

Utredningen föreslår att reglerna om kommunens avfallsplan preciseras för att tydliggöra skyldigheten att förebygga avfall i den egna verksamheten. Förtydligandet innebär att avfallsplanen ska beskriva både kommunens avfallsförebyggande åtgärder i den egna verksamheten och kommunens åtgärder för att förebygga avfall i övrigt i kommunen.

Avfall Sverige konstaterar att Naturvårdsverkets reviderade föreskrifter om kommunala avfallsplaner om förebyggande och hantering av avfall innehåller krav på kommunen att redovisa åtgärder för att förebygga och hantera det avfall som kommunen ansvarar för (jfr 3 § NFS 2017:2).

Avfall Sverige har inte något att invända mot de föreslagna kraven i denna del och konstaterar samtidigt att det som utredningen föreslår avseende tydliggjorda krav på kommunen avseende förebyggande redan till viss del är tillgodosett genom nämnda föreskrifter från Naturvårdsverket.

Avfall Sverige har i kommentar till utredningen angivit att det är viktigt att notera att den kommunala avfallsplanen inte är någon verksamhetsplan varför alltför detaljerade krav på redogörelse för hur kommunen förebygger avfall i sina egna verksamheter kanske inte hör hemma i avfallsplanen som sådan. Avfallsplanen ska däremot dra upp de generella prioriteringarna för avfall i kommunen, inklusive avfallsförebyggande. Det är därför viktigt att det i avfallsplanen redogörs för vad kommunen avser att göra i stora drag.

Avfall Sverige har till utredningen angivit att det är viktigt att krav på avfallsförebyggande även uppställs på andra verksamhetsutövare än kommunen som har driftsställe i kommunen. I sammanhanget är det viktigt att uppmärksamma att renhållningsordningens avfallsplan inte utgör en bindande normföreskrift såsom avfallsföreskrifterna. Detta innebär att fastighetsägare i kommunen inte kan åläggas bindande krav med stöd av avfallsplanen. Kommunen kan därför endast i avfallsplanen uppmana verksamhetsutövare i kommunen att förebygga avfall, men kommunen kan inte med stöd av avfallsplanen formellt ålägga dem en sådan skyldighet.

Därför anser Avfall Sverige att det borde övervägas om det bör tas fram närmare vägledning från Naturvårdsverket angående hur tillståndspliktiga verksamheter (A- och B-verksamheter) ska redogöra för åtgärder för att förebygga avfall i enlighet med vad som krävs i ansökningsmål enligt 22 kap. 1 § miljöbalken. Motsvarande vägledning bör tas fram för anmälningspliktiga verksamheter (C-verksamheter). På så sätt skulle det bli ännu tydligare att åtgärder kring förebyggande av avfall är en viktig aspekt för all miljöfarlig verksamhet enligt miljöbalken.

Utöver A-, B- och C-verksamheter behöver krav också uppställas på övriga avfallsinnehavare (jfr 15 kap. 11 § miljöbalken) och producenter (jfr 15 kap. 12 § miljöbalken) åtgärder när det gäller förebyggande och återanvändning.

Främja cirkulär upphandling s. 317:

Utredningen anger att den står bakom entreprenörsskapsutredningens⁴ förslag om att ge Upphandlingsmyndigheten i uppdrag att utveckla mått och kriterier för att bedöma hur väl anbud motsvarar kravet på cirkularitet i form av exempelvis standarder för återvinning, metoder för hur man bedömer kostnader över produktlivscykeln och standardiserade utvärderingsmetoder som är transparenta, objektiva och mätbara.

Avfall Sverige välkomnar förslaget att ge Upphandlingsmyndigheten ett sådant uppdrag. För övrigt driver Avfall Sverige ett eget utvecklingsprojekt, som syftar till att ta fram kriterier för förebyggande i kommunal upphandling.

Får kommuner skänka användbara produkter s. 320:

Utredningen gör bedömningen att det finns situationer när kommunen får skänka använda produkter till exempelvis en aktör för begagnade varor utan att det ska betraktas som otillåtet gynnande av enskild eller strida mot principen om god ekonomisk förvaltning. Vidare gör utredningen bedömningen att kommunen både har en skyldighet (enligt hushållningsprincipen) och ett juridiskt utrymme att förebygga att verksamheten slänger återanvändningsbara produkter.

Avfall Sverige instämmer i utredningens bedömningar i dessa delar. Det är viktigt att det finns utrymme för kommunen att kunna skänka använda produkter som ett led i att förebygga att avfall uppstår.

Det är inte säkert att återvinningscentralen alltid är den lämpligaste platsen för överlåtande av sådana produkter från kommunen till en aktör som kommunen samarbetar med. Detta eftersom det i allmänhet råder platsbrist på återanvändningscentralernas områden och det kommer att bli svårt att bereda plats för t ex möbler från kommunala verksamheter där. Utredningen anger ju också återvinningscentralen som ett exempel och överlämning bör därför kunna ske på lämpligt sätt efter överenskommelse mellan kommunen och samarbetsaktören.

Avsnitt 17.2.2 Överväg tidsbegränsat stöd till kommuner s. 321:

Utredningen anger att i ett initialt skede kan arbetet med att förebygga avfall i den egna verksamheten leda till ökade kostnader, exempelvis för att kartlägga hur och var kommunens verksamheter genererar avfall, analysera hur verksamheterna kan arbeta annorlunda för att minska avfallsmängderna och för att implementera åtgärderna. Utredningen konstaterar också, mycket riktigt, att kommunen inte kan använda renhållningsavgifterna till att finansiera åtgärder som förebygger avfall i den egna organisationen. Istället måste åtgärderna finansieras med skattemedel, i konkurrens med andra kommunala utgiftsposter.

---

⁴ SOU 2016:22 Entreprenörskap i det tjugoförsta århundradet.

Avfall Sverige delar utredningens uppfattning att det inte är möjligt att använda avgifter från avfallstaxan till att finansiera avfallsförebyggande åtgärder i egna kommunala verksamheter. Detta måste finansieras via skattemedel, vilket är fullt rimligt eftersom det då inte handlar om åtgärder direkt riktade mot fastighetsägarna i kommunen i enlighet med kommunens avfallsföreskrifter.

Avfall Sverige välkomnar därför det utredningen uttalar att regeringen bör överväga ett tidsbegränsat statligt stöd till kommuner i form av ett avfallsförebyggandestöd, för att i uppstartsskedet underlätta kommunernas arbete med avfallsförebyggande i sina verksamheter. För kommuner med begränsade ekonomiska resurser skulle ett sådant stöd vara viktigt för att driva på förebyggandearbetet och kunna dra nytta av goda exempel från andra kommuner (till exempel det arbete som bedrivs i Göteborgs stad med vägledningar för förebyggande i olika typer av kommunala verksamheter). Som ett jämförande exempel finns energirådgivningen i kommunerna och på motsvarande sätt hade det varit önskvärt om det på sikt fanns resurser att inrätta en motsvarande rådgivning avseende avfallsförebyggande i alla kommuner, kanske som en del av konsumentupplysningen i kommunerna.

För fortsatta kontakter i dessa frågor hänvisar vi till vår jurist Sven Lundgren, sven.lundgren@avfallsverige.se, telefon 040-35 66 00.

Med vänliga hälsningar,
Avfall Sverige

Claes Thunblad
Ordförande

Weine Wiqvist
VD